

Visit
Gästrikland
Natur & Kultur

KULTURMILJÖER I GÄSTRIKLAND

KASTALEN I TOTRA

Den medeltida kastalen i Totra

Landhöjningen förändrar landskapet

Med en takt av omkring 70 centimeter per århundrade höjer sig Gästriklands kustbygger ur havet. I det här flacka landskapet innebär det stora förändringar på förhållandevis kort tid. Under medeltiden stod havet ungefär fem meter högre än idag. Totrakastalen låg då i en liten vik av Hamrångefjärden.

Förbindelsen med havet gick via tre segelbara leder; Sörsundet, Midsundet och Norrsundet. Vid alla dessa fanns spärranordningar som begränsade infarten. Spärrarna har daterats till 1200-talet.

Spår av medeltid

Av den stora byggnad – ett stenmur – som stått här återstår idag bara en drygt två meter hög ruinkulle. Runt omkring finns flera husgrunder och källargropar. Eftersom de delvis överlappar varandra kan inte alla hus tillhöra samma tid. Hela boplatsoområdet ligger lite upphöjt i förhållande

Under medeltiden fanns tre farbara leder in i Hamrångefjärden.

till omgivande mark. Det kan bero på att området omgärdats av en "förborg" bestående av en låg stenmur och ovanpå den en timmerpalissad. Spår av en stenmur kan ses längs västra sidan av husgrundsområdet.

En glödande väktare

Totrakastalen omränsas som en fömlänning redan på 1600-talet i den allra första fornminnesinventeringen. Där kan man läsa att det vid Totra by stod en liten förfallen rund byggd mur, som skall ha varit ett gammalt kloster eller ett litet slott. Vidare berättas att det för funnits guld och silver nedgrävt i ruinen. Platsen skall då ha vaktats av en glödande drake som alltid kunde ses flyga runt kullen.

Arkeologiska undersökningar

Under 1980- och 90-talen har delar av kastalområdet undersökts. Vid utgrävningarna har man bland annat hittat vävtygder, kamfragement och keramik. År 1988 undersöktes delar av ruinens inre. Under det 1,5 meter tjocka lagret av rasmassor påträffades murarna till ett fyrkantigt rum. Inne i rummet fanns bl a djurben och fiskfäll, kanske rester av medeltida måltider. Muren har daterats till 1200-talet.

Vad har Totrakastalen använts till?

Troligen har området använts från tidig medeltid och åtminstone till 1300-talet. Kanske kan den ses i samband med 1100- och 1200 talens kors-tåg mot Finland. Kastalen kan då ha fungerat som

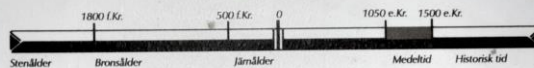
ett beslag där flottan samlades i skydd av farledspärrarna. Mot denna tolkning talar fyndmaterial, som är av fredlig karaktär. En mera trolig förklaring är att Totra var en gårdsanläggning där kungens representant vistades tillfälligt – antingen för att driva in skatt och böter i området, eller då han var på väg söderut med skatter från områden i norr. Kanske har kastalen haft flera funktioner vid sidan av att vara en vanlig bondgård.

Summary on the back of the sign.
Eine Zusammenfassung auf der Rückseite dieser Tafel.
Ce texte est résumé au dos du panneau.

Fornlämningar är skyddade enligt Kulturminneslagen
Fornlämning 105. Handläggningen
Länsmuseet Gävleborg/Länstyrelsen 1999
Nytryck: Svanströms Repet, Malmö, 2008
Projektet har delfinansierats genom Europeiska Unionen

LÄNSMUSEET
GÄVLEBORG
Länstyrelsen
Gävleborg

[MER INFORMATION](#)

HÄR HITTAR DU KASTALEN I TOTRA

Om du har nytta av denna presentation är du välkommen att hjälpa till med finansieringen av vårt arbete med tips på aktiviteter i Gästrikland. Skicka gärna en slant till Swish 1233604477 eller Bankgiro 5415-7276. Ange K6 vid betalning!

Visit
Gästrikland
JD Natur & Kultur HB

www.visitgastrikland.se